

« علوم تربیتی »

سال سوم _ شماره ۹ _ بهار ۱۳۸۹

ص ص ۲۵-۷

ارتباط بین سبک های هویت با عوامل برانگیزاننده و احساس موفقیت در پسران نوجوان نخبه رشته ورزشی کاراته

دکتر جعفر برقی مقدم^۱

ایوب بنی نصرت^۲

چکیده:

پژوهش حاضر به منظور تعیین ارتباط بین سبک های هویت با عوامل برانگیزاننده و احساس موفقیت در بین پسران نوجوان نخبه کاراته انجام پذیرفت. روش پژوهش از نوع همبستگی است. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه نوجوانان پسر شرکت کننده در مسابقات قهرمانی کشور در سال ۱۳۸۷ به تعداد ۳۱۰ نفر بود که از بین آنها به روش تصادفی ساده و بر اساس جدول مورگان - کرجسی ۱۷۶ نفر به عنوان آزمودنی انتخاب گردیدند. جهت جمع آوری داده های تحقیق از پرسشنامه های استاندارد سبک های هویت ISI-6G، عوامل برانگیزاننده SMS-6 و احساس موفقیت رادسیپ استفاده شد. علیرغم استاندارد بودن پرسشنامه ها، روایی و پایایی آنها مجدداً محاسبه شد و پایایی آنها به ترتیب ۰/۷۴، ۰/۷۱ و ۰/۷۲ بدست آمد. بر اساس نتایج تحقیق، بیشترین میانگین سبک هویت، سبک هویت اطلاعاتی و بیشترین میزان احساس موفقیت، گروه آرمان خواه و بیشترین عامل برانگیزاننده، انگیزاننده های درونی بود. همچنین بین سبک هویت اطلاعاتی با تمامی عوامل برانگیزاننده و میزان احساس موفقیت، بین سبک هویت هنجاری با عوامل کنترل درون فکنی شده، کنترل جامع، انگیزاننده های درونی و میزان احساس موفقیت و بین سبک هویت سردرگم اجتنابی با بی انگیزگی ارتباط معنی داری مشاهده گردید.

۱- عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز

۲- عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز

نتایج کلی تحقیق حاکی از آن است که در امر استعداد یابی بهتر است ورزشکاران دارای سبک هویت اطلاعاتی با میزان احساس موفقیت بالا انتخاب و با کنترل درون فکنی شده ترغیب گردند.

واژه های کلیدی:

سبک های هویت، عوامل برانگیزاننده، احساس موفقیت

مقدمه

جهت رشد و ترقی آشنایی با هویت به طور اعم و آشنایی با هویت فردی و سبک های هویت به طور اخص ضرورتی انکار ناپذیر می باشد. زیرا انسان ها با توجه به تفاوت های فردی در زمینه برخورد با تعارض های هویتی دارای سبک های متعددی هستند. اگر چه شناسایی هویت فردی و سبک های هویت به تنهایی کافی نبوده و جهت رسیدن به سکوه های افتخار تلاشی مضاعف لازم است، این تلاش بستگی شدیدی به رغبت درونی فرد داشته و عواملی که این میل درونی را افزایش می دهد، همانا عوامل برانگیزاننده محسوب می گردد که می تواند به صورت درونی و یا به صورت بیرونی شخص را به فعالیتی وادارد و یا فعالیت وی را شدت بخشد و یا به فعالیت او جهت دهد و همچنین عکس این قضیه نیز امکان دارد که اتفاق بیافتد. ورزشکار می بایست جهت تداوم رغبت درونی، در ابعاد مختلف، موفقیت های ورزشی خود را احساس نماید، در غیر این صورت، رغبت درونی جهت تداوم تمرینات ورزشی و یا اجرای بهینه مهارت های فوق و نیز تلاش و کوشش وی از بین خواهد رفت و انگیزه های فرد کم سو خواهد شد (برقی مقدم و همکاران، ۱۳۸۸).

بنابراین جهت سعی و تلاش که پایه موفقیت در یک رشته ورزشی است نیاز به عوامل برانگیزاننده ضرورتی اجتناب ناپذیر می باشد، رفتار اساساً هدف مدار است بعبارت دیگر رفتار ما عموماً با میل رسیدن به هدفی خاص برانگیخته می شود (پال هرسی^۱ و کنت بلانچارد^۲، ۱۳۸۰) این عوامل میل و رغبت درونی فرد در جهت نیل به مقصد مورد نظر را افزایش می دهد همچنین به رفتار فرد جهت داده و شخص را

1- Hersey

2- Blanchard

و اداری می نماید که از خود تلاشی مضاعف نشان دهد لذا می توان گفت که عوامل برانگیزاننده ورزشکار را از درون در جهت رسیدن به هدف (که همانا موفقیت او در میدانی مختلف می باشد) هدایت می نماید. در حقیقت انگیزش به کشش و تلاش فرد در ارضای یک خواسته یا هدف نظر دارد در حالی که احساس موفقیت به احساس رضایتی گفته می شود که فرد به هنگام برآورده شدن یک خواسته تجربه می کند به سخن دیگر؛ انگیزش عبارت است از: رهبری یک کشش به سوی نتیجه و احساس موفقیت، همان نتیجه ای است که تجربه می شود. لذا احساس موفقیت و انگیزش رابطه ای دو سویه خواهد داشت به این معنی که احساس موفقیت نیاز به تلاش مضاعف داشته که برای تلاش بیشتر نیز، وجود عوامل انگیزشی انکارناپذیر خواهد بود و از سویی دیگر خود احساس موفقیت می تواند یک عامل برانگیزاننده تلقی گردد (کوتز و اودانل، ۱۳۷۸). رغبت درونی برای تلاش مضاعف در رسیدن به پیروزی و یا اهداف دیگری همچون توانمندی، قدرت بیشتر، زندگی سالم تر، تناسب جسمانی و... را انگیزش و عواملی را که به صورت درونی و بیرونی باعث می شود تا این رغبت درونی افزایش یابد، را عوامل برانگیزاننده می نامند و نتیجه ای که یک فرد در موارد فوق تجربه می نماید احساس موفقیت می گویند که این احساس می تواند از پیروزی در یک مسابقه تا توانمندی بیشتر یا زندگی سالم تر و غیره گستره داشته باشد، از سویی دیگر، یک فرد ممکن است در عین حال که از میزان بالایی از احساس موفقیت برخوردار است نسبت به رشته ی ورزشی خود انگیزه ی اندکی داشته باشد و بالعکس، در حقیقت حالت زدگی یا بی تفاوتی در فرد ایجاد گردد. این احتمال قابل درک است که افراد با انگیزه های بسیار و احساس موفقیت کم و یا با احساس موفقیت بسیار و انگیزه های محدود، نسبت به ورزش خود در جستجوی تغییر تیم یا حتی رشته ی ورزشی برآیند یا حتی در اوج شایستگی از ورزش روی گردان شوند (برقی مقدم و همکاران، ۱۳۸۸).

با در نظر گرفتن ارتباط منطقی بین احساس موفقیت و عوامل برانگیزاننده و مشاهده ورزشکارانی که در اوج موفقیت از ورزش روی گردان می شوند تناقضی پدیدار می گردد که نشانگر اثرات عامل دیگری خواهد بود که پیچیده گی خاصی به

موضوع می دهد، این عامل سوم به سبب وجود تفاوت های فردی در زمینه برخورد با تعارض های هویتی در انسان ها تحت عنوان سبک های هویتی در این مقوله مد نظر قرار می گیرد، به این ترتیب که انسان ها در برخورد با مسائل هویتی دارای سه سبک اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم هستند، به طوری که افراد با سبک اطلاعاتی در برخورد با مسائل هویتی به شیوه کنشی و در سبک هنجاری به شیوه واکنشی عمل کرده و افراد با سبک سردرگم، اهمال کار هستند (جوکار، ۱۳۸۵).

اما در کدام سبک از سبک های هویت، افراد بیشتر در معرض حالت زدگی یا روی گردانی از ورزش خاص یا تغییر رشته ورزشی خود قرار می گیرند و یا برعکس در کدام سبک از هویت، فرد جهت رسیدن به موفقیت به تلاشی بیشتر سوق پیدا می کند، بسی جای سؤال را در اذهان ایجاد می نماید، که بدون مطالعه دقیق علمی و پژوهش های متعدد پاسخ گویی به سؤال فوق امکان پذیر نخواهد بود.

در حقیقت سئوالاتی که محقق را بر آن داشته است تا پژوهش حاضر را انجام دهد این است که، ۱- آزمودنی ها دارای کدام سبک غالب هویتی هستند؟ ۲- عوامل برانگیزاننده آزمودنی ها چیست؟ ۳- چه مقدار میزان احساس موفقیت دارند؟ ۴- بین کدام سبک هویت با هر یک از عوامل برانگیزاننده و میزان احساس موفقیت ارتباط وجود دارد؟

بنابراین با پاسخ گویی به سئوالات فوق و سئوالاتی مشابه، فرد می تواند در امر مربیگری و نیز مدیریت موفق باشد و حصول هر موفقیتی به صورت اتفاقی نخواهد بود. در حقیقت شناخت لازم از سبک هویت نخبه های نوجوان ورزشکار، نیز توجه به علل کنش های فرد به صورت عوامل برانگیزاننده (چه درونی و چه بیرونی) و همچنین درک میزان موفقیتی که خود ورزشکار حس می نماید (که تاثیر مستقیمی بر عملکردهای بعدی او خواهد داشت) می تواند برای یک مربی یا یک مدیر در امر برنامه ریزی برای یک تیم ورزشی و حتی باشگاه ورزشی کمک شایانی نموده و با شناخت ویژگی های نخبه های نوجوان ورزشی، در امر استعداد یابی به این نکات توجه نماید و شناخت ارتباط بین این متغیرها در گام های بعدی هم می تواند برای

مدیران ورزشی نیز در جهت ساماندهی تیمی و برنامه ریزی راهبردی، متمر ثمر باشد. درک ارتباط بین موارد فوق حتی در رشد ورزشکاران تیم نیز با وجود آوردن شرایط مساعد موثر می باشد. یک مربی زمانی می تواند حرکتی آگاهانه از خود بر جای گذارد که از تک تک موارد فوق در کنار یافته های علمی دیگر و ارتباط بین این موارد اطلاع داشته باشد. بنابراین با شناسایی سبک غالب هویت، ورزشکار از همان ابتدا در انتخاب ورزش خود به طور مناسب هدایت خواهد گردید و نیز با مشخص نمودن میزان احساس موفقیت، مدیر یا مربی می تواند تشخیص دهد که در امر ایجاد احساس موفقیت که خود عاملی اساسی و موثر در عملکرد خوب است چه برنامه هایی باید داشته باشد و چه مقدار انرژی خود را صرف این عامل نماید همچنین با مشخص شدن عوامل برانگیزاننده ورزشکاران، می توان آنها را در جهت رسیدن به اهداف مشترک تیمی به صورت تخصصی هدایت و جهت دهی نمود و نیز روشن می گردد که چه عواملی به صورت مشترک در ورزشکاران ایجاد انگیزه می نمایند، و همچنین با شناخت ارتباط بین متغیرهای مذکور می توان برنامه ریزی موثری در امر استعدادیابی بر اساس تفاوت های فردی انجام داد و بعد جدیدی در امر استعدادیابی با ویژگی های روانشناختی ایجاد نمود. در نتیجه بهره وری و کارایی مدیران و مربیان تیم های فوق را افزایش داد. نتیجه این پژوهش می تواند چراغی فرا راه عملکرد بعدی مربیان و مدیران ورزشی در راستای استعداد یابی با توجه به عوامل روان شناختی بر اساس متغیرهای تحقیق باشد. و مسئولین امر با استعانت از این اطلاعات، می توانند عملکردی موثر در امر برنامه های راهبردی و ساماندهی تیمی، با ترکیبی مشابه و همگن و یکدست از افراد تیم به لحاظ روانی از خود بر جای بگذارند و نیز نتایج این پژوهش می تواند کارائی مدیران ورزشی و مربیان را با گزینش افراد مستعد بر اساس استعدادهای موجود به لحاظ مبانی روانی بیشتر نموده و نیز در امر رشد ورزشکاران با وجود آوردن محیطی دلخواه برای آنان راه گشا گردد.

لذا جهت آشنایی با عوامل روانشناختی و ارتباط این عوامل با هم در حوزه مدیریت ورزشی ضروری است که این پژوهش انجام گیرد، زیرا داشتن اطلاعات اولیه

یک مربی از ورزشکار خود، چه در بحث سبک هویت و چه در مباحث عوامل برانگیزاننده و احساس موفقیت به مراتب کمک شایانی را در امر استعداد یابی و موفقیت های فردی و تیمی در پی خواهد داشت.

برخی از پژوهش هایی که در این زمینه به عمل آمده نتایج قابل توجهی را بدست آورده اند. اسکو^۱ و ماریسا^۲، پس از بررسی شماری از تفاوت های به دست آمده در رابطه با وضعیت هویت مردان، آن را برآمده از شیوه های متفاوت اجتماعی شدن در آنها دانستند (اسکو و ماریسا، ۱۹۹۱). پاترسون^۳، سوچینگ^۴ و ماریسا در رابطه با شکل گیری وضعیت هویت یابی مردان و زنان اشاره کرده اند که هویت کسب شده در مردان بین ۱۸ تا ۲۲ سالگی بدست می آید (پاترسون و همکاران، ۱۹۹۲). آرچر^۵ معتقد است که جریان تحول هویت در مردان به صورت دوری از تسلط و حاکمیت دیگران صورت می پذیرد (آرچر، ۱۹۹۳). فرانک^۶ و شاری^۷ به این نتیجه رسیدند که بین هویت ورزشی با زدگی از ورزش ارتباط منفی و همبستگی مثبتی بین هویت فردی با زدگی از ورزش وجود دارد (فرانک و شاری، ۲۰۰۲). وی و یان بوید^۸ و همکاران در پژوهشی متوجه گردیدند که زنان نمرات سنجش اطلاعات گرایبی بیشتری نسبت به مردان داشتند در حالی که مردان نمرات سنجش سردرگم بیشتری نسبت به زنان به دست آوردند (وی و یان بوید و همکاران، ۲۰۰۳). مارک گروس^۹ و همکاران نشان دادند که ورزش می تواند موجب ارتقای هویت فردی بشود (مارک گروس و همکاران، ۲۰۰۴). شجاع و همکاران (۱۳۸۵) مشخص کردند که بین سبک های هویت اطلاعات مدار و اجتنابی دانشجویان پسر ورزشکار با نوع رشته ورزشی (گروهی یا انفرادی) رابطه معنی دار وجود دارد (شجاع و همکاران، ۱۳۸۵). شیری

-
- 1- Skoe
 - 2- Marcia
 - 3- Patterson
 - 4- Sochting
 - 5- Archer
 - 6- Frank
 - 7- Shari
 - 8- Boyd
 - 9- Groves

نتیجه گرفت که میزان انگیزه‌های درونی شرکت‌کنندگان در دو همگانی شهرداری تهران بیشتر از انگیزه‌های بیرونی آنان است (شیری، ۱۳۷۶). عسگری و همکاران دریافتند که هدف‌گرائی و انگیزش پیشرفت در ورزشکاران رشته‌های انفرادی از ورزشکاران رشته‌های تیمی بیشتر است؛ در حالی که پیروزی‌گرائی در ورزشکاران رشته‌های تیمی نسبت به ورزشکاران رشته‌های انفرادی بیشتر است، ولی این تفاوت از نظر آماری معنی‌دار نیست (عسگری و همکاران، ۱۳۸۵). تجاری و شریفی فر نشان دادند که ارتباط معنی‌داری بین انگیزش درونی و اجرا و همچنین احساس خود‌سودمندی و انگیزش درونی وجود دارد. بین انگیزش بیرونی و انگیزش درونی نیز رابطه معنی‌داری مشاهده گردید. همچنین بین بی‌انگیزگی و انگیزش درونی اختلاف معنی‌دار و معکوسی وجود دارد و بین عامل بی‌انگیزگی و مقام کشتی‌گیران اختلاف معنی‌داری وجود داشته است (تجاری و شریفی فر، ۱۳۸۶).

آندرسون^۱ در هوستون آمریکا پژوهشی تحت عنوان ارتباط هویت ورزشی با رفتار تمرینی و میزان توسعه انجام داده و نتیجه گرفت که هویت ورزشی که توسط خود و دیگران ایجاد شده و حفظ می‌گردد در فعالیت‌های جسمانی طولانی مدت در طی سالیان زیاد نقش مهمی را ایفا می‌نماید و پایه رفتار تمرینی و دفعات تمرین در طول هفته با چهار عامل هویت ورزشی ارتباط معنی‌داری دارد (آندرسون، ۲۰۰۴).

آندریا لمونت^۲ و همکاران (۲۰۰۶) پژوهشی تحت عنوان هویت ورزشی و ارتباط آن با سطوح مشارکتی ورزشی در استرالیا انجام دادند به این نتیجه رسیدند که اگر چه ورزش مزایای فیزیکی و روان‌شناختی بیشتری دارد اما تنها تعداد کمی از جوانان به طور جدی در ورزش شرکت می‌کنند. یک ساختار بالقوه برای توصیف تعهد روان‌شناختی و مشارکت بلندمدت در ورزش هویت ورزشی است. در همین پژوهش تحلیل رگرسیونی، نشان داد که هویت ورزشی، قوی‌ترین عامل پیش‌بینی مشارکت در ورزش بود. یافته‌ها نشان داد که ورزش ممکن است برای شرکت‌کنندگان کم‌استعداد نقش زیادی داشته باشد همچنین مشارکت در ورزش بر خود ادراکی

1- Anderson

2- Lamont

شرکت کنندگان تفریحی در ورزش تاثیر گذار می باشد. بنابراین عوامل موثر در عدم مشارکت برای هر دوی افراد حرفه ای و غیر حرفه ای پیامدهای منفی دارد (آندریا لمونت و همکاران ۲۰۰۶).

بنابر این، تحقیق حاضر با هدف کلی ارتباط سبک های هویت با عوامل برانگیزاننده و احساس موفقیت در بین پسران نوجوان نخبه رشته کاراته اجرا گردید.

روش شناسی پژوهش

روش تحقیق از نوع توصیفی - همبستگی است.

جامعه آماری، نمونه آماری و چگونگی تعیین حجم نمونه

جامعه آماری تحقیق را نوجوانان پسر کاراته کار شرکت کننده در مسابقات نوجوانان قهرمانی کشور در سال ۱۳۸۷ که تعداد آنها ۳۱۰ نفر بود تشکیل می دهد. برای تعیین حجم نمونه آماری، از جدول مورگان و کرجسی استفاده شد و تعداد ۱۷۶ نفر آزمودنی به صورت تصادفی انتخاب گردید.

ابزار اندازه گیری

- ۱- آزمون استاندارد سبک های هویت و ایریش (ISI-6G¹): این پرسشنامه توسط وایت^۲ و همکاران (۱۹۹۸) تهیه شده است. پرسشنامه برگرفته از مدل برزونسکی است و شامل ۳۰ گویه برای سبک های اطلاعاتی، هنجاری و سر در گم اجتنابی می باشد. برای پاسخ دهی در مقابل هر گویه، از طیف ۵ گزینه ای لیکرت استفاده شده است (نقل از جوکار، ۱۳۸۵). پایایی پرسشنامه با محاسبه ضریب پایایی آلفای کرونباخ برابر ۰/۷۴ حاصل گردید.
- ۲- پرسشنامه استاندارد عوامل برانگیزاننده (SMS-6): این پرسشنامه توسط کلیفورد مالیت و همکاران تهیه شده است و شامل ۲۴ گویه و شش زیر گروه است که عبارتند از: بی انگیزه، کنترل بیرونی، کنترل درون فکنی شده،

-
- 1- The identity style inventory: A revision with sixth-grade reading level (ISI-6G)
 - 2- White
 - 3- Sport motivation scale -6
 - 4- Mallett, Clifford

کنترل جامع، کنترل تعیین هویت و انگیزاننده های درونی. در هر زیر گروه چهار گویه مورد استفاده قرار گرفته و برای پاسخ دهی در مقابل هر گویه، از طیف ۴ گزینه ای لیکرت استفاده شده است (کلیفورد مالیت و همکاران، ۲۰۰۷). همچنین پایائی پرسشنامه با محاسبه ضریب پایائی آلفای کرونباخ برابر ۰/۷۱ بدست آمد.

۳- آزمون استاندارد احساس موفقیت رادسپ : این پرسشنامه شامل سه زیر گروه است که عبارتند از: آرمان خواه، توفیق طلب و ناموفق. پرسشنامه دارای ۳۰ گویه است و برای پاسخ دهی از طیف ۳ گزینه ای لیکرت استفاده شده است (مقیمی، ۱۳۸۰). همچنین پایائی پرسشنامه با محاسبه ضریب پایائی آلفای کرونباخ معادل ۰/۷۲ حاصل شد.

اعتباریابی پرسشنامه ها از طریق نظر سنجی از بیست نفر از استادان دانشگاه ها و اعمال اصلاحات انجام گرفت. با انجام تست لوین و کولموگروف - اسمیرنوف در برنامه رایانه ای SPSS 13، تجانس واریانس و توزیع طبیعی جامعه نمونه در هر سه پرسشنامه تایید گردید.

یافته ها

با توجه به نتایج آزمون های کولموگروف اسمیرنوف و لوین و طبیعی بودن توزیع داده ها، جهت تعیین ارتباط بین متغیر های متعدد با هم از روش های پارامتریک ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید.

جدول ۱: توصیف سبک های هویت: عوامل برانگیزاننده و میزان احساس موفقیت آزمودنی ها

متغیرها	زیر متغیرها	میانگین	انحراف استاندارد
متغیر سبک های هویت	سبک هویت اطلاعاتی	۳۹/۳۸	۴/۹۲
	سبک هویت هنجاری	۳۲/۰۷	۴/۵۳
	سبک هویت سردرگم اجتنابی	۳۱/۱۱	۵/۸۰

۲/۴۸	۴/۰۱	بی انگیزه	متغیر عوامل برانگیزاننده
۲/۳۲	۵/۷۷	کنترل بیرونی	
۲/۷۳	۶/۶۹	کنترل درون فکنی شده	
۲/۶۰	۶/۳۹	کنترل جامع	
۲/۳۲	۶/۱۳	کنترل تعیین هویت	
۲/۸۶	۷/۰۰	انگیزاننده های درونی	
۵/۲۸	۲۴/۴۴	آرمان خواه	متغیر احساس موفقیت
۴/۴۰	-۱۶/۴۱	توفیق طلب	
صفر	صفر	ناموفق	

همان گونه که جدول شماره ۱ در توصیف متغیرها نشان می دهد، میانگین سبک هویت اطلاعاتی در سبک های هویت، میانگین عامل انگیزاننده های درونی در عوامل برانگیزاننده و میانگین وضعیت آرمان خواه در میزان احساس موفقیت، در آزمودنی ها بیشترین میانگین ها را به خود اختصاص داده اند.

جدول ۲: تعیین ارتباط بین سبک های هویت با عوامل برانگیزاننده در آزمودنی ها

سردرگم اجتنابی		هنجاری		اطلاعاتی		سبک های هویت	
						عوامل برانگیزاننده	
sig	r	Sig	R	Sig	r		
/۰۱ *	/۱۳	/۴۵	/۰۰۶	/۱۴	-/۰۵	بی انگیزه	
/۴۱	-/۰۱	/۰۷	/۰۷	/۰۴ *	/۰۹	کنترل بیرونی	
/۰۱ *	-/۱۲	/۰۰ *	/۱۶	/۰۰ *	/۲۱	کنترل درون فکنی شده	
/۲۱	-/۰۴	/۰۰ *	/۲۲	/۰۰ *	/۱۹	کنترل جامع	
/۲۴	/۰۳	/۳۳	/۰۲	/۰۴ *	/۰۹	کنترل تعیین هویت	
/۱۶	-/۰۵	/۰۰ *	/۱۵	/۰۰ *	/۲۸	انگیزاننده های درونی	

* معنی دار

همانگونه که جدول شماره ۲ نشان می دهد، بین سبک هویت اطلاعاتی با عوامل کنترل بیرونی و کنترل تعیین هویت و کنترل درون فکنی شده، کنترل جامع، و انگیزاننده های درونی رابطه مثبت معنی دار وجود دارد. بین سبک هویت هنجاری با

عوامل کنترل درون فکنی شده، کنترل جامع، و انگیزاننده های درونی نیز ارتباط مثبت معنی دار وجود دارد. بین سبک هویت سردرگم اجتنابی با بی انگیزگی رابطه مثبت معنی دار و بین سبک هویت سردرگم اجتنابی با کنترل درون فکنی شده رابطه منفی معنی دار وجود دارد.

جدول ۳: تعیین ارتباط بین سبک های هویت با احساس موفقیت در آزمودنی ها

سردرگم اجتنابی		هنجاری		اطلاعاتی		سبک هویت
sig	r	sig	R	sig	r	
/.۰۰ *	-.۲۴	/.۰۰ *	/.۳۶	/.۰۰ *	/.۲۹	احساس موفقیت
						احساس موفقیت

* - معنی دار

همانگونه که جدول شماره ۳ نشان می دهد، بین سبک هویت اطلاعاتی و هنجاری با میزان احساس موفقیت، رابطه مثبت معنی دار و بین سبک هویت سردرگم اجتنابی با میزان احساس موفقیت رابطه منفی معنی دار وجود دارد.

جدول ۴: تعیین ارتباط بین عوامل برانگیزاننده با احساس موفقیت در آزمودنی ها

احساس موفقیت		عوامل برانگیزاننده
sig	R	
/.۰۱ *	-.۲۱	بی انگیزه
/.۲۹	/.۰۷	کنترل بیرونی
/.۳۵	/.۰۷	کنترل درون فکنی شده
/.۱۰	/.۱۱	کنترل جامع
/.۱۱	/.۱۱	کنترل تعیین هویت
/.۰۰ *	/.۱۶	انگیزاننده های درونی

* - معنی دار

همانگونه که جدول شماره ۴ نشان می دهد، بین عامل بی انگیزه با میزان احساس موفقیت رابطه منفی معنی دار و بین عامل انگیزاننده های درونی با میزان احساس موفقیت رابطه مثبت معنی دار وجود دارد.

بحث و بررسی نتایج پژوهشی

این پژوهش با هدف کلی تعیین ارتباط بین سبک های هویت با عوامل برانگیزاننده و احساس موفقیت در پسران نوجوان نخبه رشته کاراته انجام گرفت. با یک دید توصیفی به وضعیت میانگین های سه سبک هویت مشخص گردید که بیشترین میانگین اکتسابی در آزمودنی ها مختص به سبک هویت اطلاعاتی، و کمترین میانگین به سبک هویت سردرگم اجتنابی اختصاص یافته بود.

اسکو و مارسیا تفاوت در هویت ها را برآمده از شیوه های متفاوت اجتماعی شدن می انگارند (اسکو و مارسیا، ۱۹۹۱). مسلماً تفاوت در هویت ها باعث تفاوت در سبک های هویت نیز خواهد شد. با توجه به اینکه ورزشکاران نخبه، شیوه های متعددی از اجتماعی شدن را بر اساس نوع و ویژگی ورزش خود تجربه می نمایند، لذا تفاوت در سبک های هویت را در بین ورزشکاران نخبه نیز شاهد هستیم.

اگر چه وجود سبک های متعدد هویتی در بین ورزشکاران، امری طبیعی به نظر می رسد اما نکته ای که حائز اهمیت است توزیع میانگین مختص هر سه سبک هویتی می باشد. آنچه که در این پژوهش مشخص گردید اختصاص بیشترین میانگین ها به سبک هویت اطلاعاتی است. این امر قابل درک است که نخبه های ورزشی جامعه پژوهشی بررسی حاضر، بیشتر دارای سبک هویتی غالب از نوع اطلاعاتی با توجه به ویژگی های این سبک باشند. با توجه به ویژگی های سبک هویت اطلاعاتی مشاهده می کنیم که آنها در برخورد با مسائل هویتی به شیوه کنشی عمل می کنند. دارای تلاش های هدفمند بوده و از اطلاعات مربوط به خویش بهره می گیرند. در حقیقت افراد دارای این سبک، آگاهانه و به طور فعال به جستجوی اطلاعات و ارزیابی آنها می پردازند و سپس اطلاعات متناسب خود را مورد استفاده قرار می دهند. آنها در مورد ساختار هویت خود شکاک هستند و زمانی که با بازخورد های ناهماهنگ روبرو می شوند، تمایل به آزمون، تجدید نظر و انطباق ساختار خود با اطلاعات و شرایط جدید دارند. افرادی که از این سبک هویت استفاده می کنند نسبت به دیگران از

آمادگی بیشتری برای حل مسئله و مشکلات مشخص برخوردارند (نقل از جوکار، ۱۳۸۵). در حقیقت یک همسویی بین ویژگی های سبک هویت اطلاعاتی با بیشترین میانگین های سبک هویت غالب در این تحقیق مشاهده می گردد.

دقیقاً این همسویی در وضعیت کمترین میانگین مختص سه سبک هویت نیز مشاهده می گردد. زیرا یافته ها در این پژوهش نشان داد که کمترین میانگین های سبک غالب هویت، مختص به سبک هویت سردرگم اجتنابی می باشد. با توجه به یافته های برزونسکی (۲۰۰۳) افراد با سبک هویت سردرگم اجتنابی، اهمال کار هستند و تا حد ممکن سعی در به تاخیر انداختن موقعیت های تعارض انگیز و تصمیم گیری دارند. و در موقعیت های تصمیم گیری، آنها بدلیل عدم اطمینان از توانایی شناختی خود معمولاً قبل از تصمیم گیری، احساس ترس و اضطراب دارند. همچنین در تصمیم گیری، معمولاً از راهبردهای تصمیم گیری نامناسب مانند اجتناب کردن، بهانه آوردن و دلیل تراشی استفاده می کنند (نقل از جوکار، ۱۳۸۵). لذا انتظار می رود که کمترین افراد جامعه نخبه های ورزشی مورد آزمایش در این وضعیت قرار گیرند، و گر نه امکان موفقیت به حداقل کاهش می یابد در حالیکه کلیه آزمودنی های پژوهش حاضر موفقیت های بسیاری را تجربه کرده و در سن خود و در زمینه رشته ورزشی خود سرآمد افراد دیگر جامعه هستند.

یافته های توصیفی پژوهش حاضر در رابطه با میزان احساس موفقیت نشان داد که بیشترین میانگین احساس موفقیت در وضعیت آرمان خواه بوده و کمترین آن در وضعیت ناموفق می باشد که هیچیک از ورزشکاران در این وضعیت قرار نگرفتند. این امر طبیعی است، زیرا آزمودنی های این پژوهش، نخبه های ورزشی هستند که هر یک به طرق مختلفی در وضعیت موفقیت آمیزی قرار گرفته اند. طبق یافته های رادسیپ (۱۹۸۴) افراد گروه ناموفق شکست را غنیمت می شمارند و اضطراب و استرس فراوان از خود با نگرانی از آینده نشان می دهند (به نقل از مقیمی، ۱۳۸۰). مطمئناً کسی که شکست را غنیمت شمرده و اضطراب و استرس فراوان از خود با نگرانی از آینده نشان دهد نمی تواند در جمع نخبه ها قرار گیرد. بنابر این مشاهده می گردد که حتی یک

ورزشکار نیز در وضعیت ناموفق قرار نگرفته و کمترین میانگین را با صفر درصد، وضعیت ناموفق به خود اختصاص داده است. و برعکس، طبق همان منبع، ورزشکارانی که موقعیت برد - برد را به موقعیت برد - باخت ترجیح می دهند و حتی با رسیدن به هدف و موقعیت راضی نمی شوند (مقیمی، ۱۳۸۰). مسلماً انگیزه بیشتری جهت موفقیت را دارا خواهند بود و در جمع نخبه ها قرار خواهند گرفت. بنابراین در تحقیق حاضر شاهد بیشترین میانگین میزان احساس موفقیت در وضعیت آرمان خواه هستیم.

یافته های توصیفی پژوهش حاضر در رابطه با میانگین های عوامل برانگیزاننده نشان داد که بیشترین میانگین های عوامل برانگیزاننده عامل انگیزاننده های درونی بود. بر اساس نتایج پژوهش تجاری و شریفی فر انگیزاننده های درونی ریشه در مجموعه کوچکی از نیاز های روان شناختی مثل اثر بخشی و کنجکاوی دارد که در غیاب منابع انگیزش بیرونی مسئول شروع، و پرداختن دوباره به رفتار است و در کل به مشغولیت در فعالیتی که کاملاً برای لذت و رضایت ناشی از انجام فعالیت صورت می گیرد برمی گردد (تجاری و شریفی فر، ۱۳۸۶). لذا دیده می شود که جامعه پژوهش حاضر به سبب ارضای نیاز های روان شناختی، مثل اثر بخشی و کنجکاوی و همچنین برای لذت و رضایت ناشی از انجام فعالیت تا سرحد نخبه بودن نیز رسیده اند و همبستگی بین این یافته با یافته تجاری و شریفی فر مشاهده می گردد. همچنین این یافته با پژوهش شیری که انگیزه های درونی را بیشتر از انگیزه های بیرونی جهت شرکت در دو همگانی شهرداری تهران بدست آورده است (شیری، ۱۳۷۶)، همخوانی دارد.

کمترین میانگین عوامل برانگیزاننده به عامل بی انگیزگی اختصاص یافته است. از آنجائی که عدم حضور هر یک از عوامل برانگیزاننده، فرد را در موقعیت بی انگیزگی قرار می دهد به طوری که فرد احساسات، عدم صلاحیت و کمبود کنترل را تجربه می کند، و دیگر دلیل موجهی برای اینکه چرا باید ورزش را ادامه دهد، نمی یابد و سرانجام ممکن است تصمیم بگیرد که دیگر در مسابقات شرکت نکند (کلیفورد مالیت و همکاران، ۲۰۰۷)، لذا نخبه های ورزشی نمی توانند بی انگیزه باشند در غیر این صورت، شخص نمی تواند تا سر حد نخبه بودن برسد، بنابراین این پژوهش حاضر با

یافته های کلیفورد مالیت و همکاران همخوانی دارد.

نتایج نشان داد که بین سبک هویت اطلاعاتی با عوامل کنترل بیرونی، کنترل تعیین هویت، کنترل درون فکنی شده، کنترل جامع و انگیزاننده های درونی رابطه مثبت معنی داری وجود دارد. فرد هر چقدر دارای سبک غالب هویت اطلاعاتی باشد روی عوامل متعدد برانگیزاننده بی تفاوت نخواهد بود. این یافته با ویژگی های این سبک هویت طبق یافته های برزونسکی (۱۹۹۴) که استفاده از سبک هویت اطلاعاتی با منبع کنترل درونی و نیاز بالا برای شناخته شدن پیچیدگی شناختی و اضطراب تسهیل کننده همبسته است (نقل از بیرامی، ۱۳۸۶) همخوانی دارد.

بین سبک هویت هنجاری با عوامل کنترل درون فکنی شده، کنترل جامع، و انگیزاننده های درونی، رابطه مثبت معنی داری مشاهده شد. این یافته با ویژگی های این سبک که طبق یافته های برزونسکی (۲۰۰۳) منبع انگیزش را در این سبک هویتی کنترل بیرونی می داند (نقل از جوکار، ۱۳۸۵) مغایر است این مغایرت احتمالاً به نوع رشته ورزشی (تیمی و یا انفرادی، تماسی و غیر تماسی) آنها بستگی خواهد داشت، زیرا شجیع بین سبک های هویت با نوع رشته ورزشی رابطه معنی داری بدست آورده است (شجیع^۱، ۲۰۰۹). با توجه به این مغایرت ها نیاز به بررسی های بیشتری در این زمینه وجود دارد.

یافته دیگر پژوهش این بود که بین سبک هویت سردرگم اجتنابی با عامل بی انگیزگی رابطه مثبت معنی دار و با عامل کنترل درون فکنی شده رابطه منفی معنی دار وجود دارد. با توجه به یافته های برزونسکی (۲۰۰۳) از ویژگی افراد دارای سبک غالب هویت سردرگم اجتنابی، اهمال کار بودن آنهاست و آنها سعی در به تاخیر انداختن موقعیت های تعارض انگیز و تصمیم گیری دارند. در ضمن رفتارهای آنان الگوی مشخصی نداشته و موقعیتی است (نقل از جوکار، ۱۳۸۵). از ویژگی های دیگر بی انگیزگی، بی تفاوت بودن و سردرگمی در تصمیم گیری و از مهم ترین ویژگی های عامل کنترل درون فکنی شده، شادابی، شادمانی، سرحال بودن، سرزننده

بودن و داشتن احساس خوب در باره خود است (کلیفورد مالیت و همکاران، ۲۰۰۷). لذا وجود رابطه منفی سبک هویت سردرگم اجتنابی با عامل کنترل درون فکنی شده قابل توجه می باشد.

بین سبک هویت اطلاعاتی و هنجاری با میزان احساس موفقیت، رابطه مثبت معنی دار و بین سبک هویت سردرگم اجتنابی با میزان احساس موفقیت رابطه منفی معنی دار مشاهده گردید. در وضعیت سردرگمی و اهمال کاری، احساس موفقیت نیز مطمئناً کمتر بوده و هر چه هویت به سبک اطلاعاتی سوق پیدا نماید می تواند احساس موفقیت فرد را افزایش دهد.

نتیجه دیگر بررسی این بود که بین عامل بی انگیزگی با میزان احساس موفقیت رابطه منفی معنی دار و بین عامل انگیزاننده های درونی با میزان احساس موفقیت رابطه مثبت معنی دار وجود دارد. این مورد نیز منطقی به نظر می رسد که هر چه عامل بی انگیزگی بیشتر باشد میزان احساس موفقیت کمتر خواهد شد، زیرا فردی که دارای انگیزه بالایی نباشد رغبتی نیز برای موفقیت نخواهد داشت. این امر با یافته تجاری و شریفی فر مبنی بر اینکه بین بی انگیزگی و مقام کشتی گیران اختلاف معنی داری وجود دارد (تجاری و شریفی فر، ۱۳۸۶)، و یافته های فرانک و شاری مبنی بر وجود ارتباط منفی بین هویت ورزشی با زدگی از ورزش (فرانک و شاری، ۲۰۰۲) همخوانی دارد.

بطور کلی یافته های تحقیق نشان داد که ورزشکاران، بیشتر از سبک هویت اطلاعاتی و در گروه آرمان خواه احساس موفقیت قرار گرفته و با کنترل درون فکنی شده ترغیب می شوند. بنابر این پیشنهاد می گردد که در انتخاب و هدایت نوجوانان به ورزش کاراته به مسائل روان شناختی به ویژه به سبک غالب هویتی توجه ویژه گردیده و ورزشکاران این رشته جهت قهرمانی از سبک هویت اطلاعاتی انتخاب شوند و با عامل انگیزاننده های درونی، نظیر ایجاد حس کنجکاوی در آنها و به وجود آوردن موقعیت برای فعالیت لذت بخش و مثر ثمر تحریک گردند. همچنین پیشنهاد می شود در انتخاب و هدایت ورزشکاران برای قهرمانی تاکید به وضعیت آرمان خواه گردیده و از انتخاب ورزشکاران با وضعیت احساس ناموفق خودداری شود.

با عنایت به اینکه نتایج پژوهش نشان داد که بین سبک هویت اطلاعاتی با عوامل کنترل بیرونی، کنترل تعیین هویت، کنترل درون فکنی شده، کنترل جامع و انگیزاننده های درونی رابطه مثبت معنی دار وجود دارد، لذا توصیه می گردد ورزشکارانی که دارای سبک هویت اطلاعاتی می باشند به ترتیب با عوامل برانگیزاننده کنترل درون فکنی شده همانند ایجاد فضای شاد و سر زنده نگه داشتن آنها، کنترل جامع همانند بوجود آوردن سازگاری با اصول اعتقادی و مکمل زندگی فرد، و انگیزاننده های درونی نظیر ایجاد حس کنجکاوی در آنها و به وجود آوردن موقعیت برای فعالیتی لذت بخش و مثمر ثمر، کنترل بیرونی نظیر حضور تماشاگر و تشویق اولیا و کنترل تعیین هویت مانند اجرای راحت تمرینات سخت و اجرای مناسب مهارت برانگیخته شوند.

نظر به اینکه یافته های تحقیق نشان داد بین سبک هویت هنجاری با عوامل کنترل درون فکنی شده، کنترل جامع، و انگیزاننده های درونی رابطه مثبت معنی دار وجود دارد، لذا پیشنهاد می شود ورزشکارانی که دارای سبک هویت هنجاری می باشند با عوامل برانگیزاننده کنترل درون فکنی شده مانند ایجاد فضای شاد و سر زنده نگه داشتن آنها، کنترل جامع همانند به وجود آوردن سازگاری با اصول اعتقادی و مکمل زندگی فرد، و انگیزاننده های درونی نظیر ایجاد حس کنجکاوی در آنها و به وجود آوردن موقعیت برای فعالیتی لذت بخش و مثمر ثمر برانگیخته شوند.

منابع

برقی مقدم، جعفر، و مشرف جوادی، بتول، و مظفری، سیدامیر احمد، گروسی فرشی، میر تقی. (۱۳۸۸). ارتباط سبک های هویت با عوامل برانگیزاننده و احساس موفقیت در بین پسران نوجوان نخبه رشته های فوتبال و کاراته، **فصل نامه فراسوی مدیریت**، صفحه ۱۳۵ - ۱۵۵، تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی.

بیرامی، منصور. (۱۳۸۶). **هویت و هویت یابی، رویکردهای مختلف** [جزوه درسی]. دانشگاه تبریز.

تجاری، فرشاده، و شریفی فر، فریده. (۱۳۸۶). ارتباط احساس خود سودمندی، انگیزش ورزشی و اجرای مهارت کشتی مورد کاربرد برای برآورد اجرا. فصلنامه علوم ورزشی جهش، شماره ۲، صفحه ۱۵-۲۰، تهران: پژوهشکده اداره تربیت بدنی دانشگاه آزاد اسلامی.

جوکار، بهرام. (۱۳۸۵). رابطه کنش سبک های تفکر و سبک های هویت. فصلنامه روانشناسی، شماره یک: صفحه ۳۱-۴۷، دانشگاه تبریز.

شجیع، رضا، و حیدری، امیر رضا، و عطار زاده حسینی، رضا. (۱۳۸۵). مقایسه سبک هویت (اطلاعات مدار، هنجاری و سردرگم) دانشجویان پسر ورزشکار و غیر ورزشکار دانشگاه فردوسی مشهد و ارتباط آن با میزان تعهد در آنان. چکیده مقالات هفتمین همایش ملی تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تبریز.

شیری، بیژن. (۱۳۷۶). بررسی انگیزه های شرکت کنندگان در دوی همگانی شهرداری تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.

عسگری، محمد، و اصلانخانی، محمد علی، و نمازی زاده، مهدی. (۱۳۸۵). توصیف و مقایسه انگیزش پیشرفت ورزشی دانشجویان دختر و پسر ورزشکار دانشگاه های سراسری. چکیده مقالات هفتمین همایش ملی تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تبریز.

هرسی، پال، و بلانچارد، کنت. (۱۳۸۰). مدیریت رفتار سازمانی کاربرد منابع انسانی. تهران [جلد دوم]، (علاقه بند، علی، مترجم) تهران، امیر کبیر.

کونتز، هرولد، و اودانل، ویهریخ. (۱۳۷۸). اصول مدیریت [جلد دوم]، (طوسی، محمد علی و همکاران، مترجمین). تهران: مرکز آموزش مدیریت دولتی.

لطف آبادی، حسین. (۱۳۸۱). روانشناسی رشد ۲. تهران: سمت.

مقیمی، محمد. (۱۳۸۰). سازمان و مدیریت رویکردی پژوهشی [چاپ سوم]. تهران: ترمه.

Anderson, C.B. (2004). **Athletic identity and its relation to exercise behavior: scale development and initial validation.** U.S.A , Houston.

- Archer, S. (1993). **Multiple group identities: Differentiating, conflict and integration.** In J.
- Boyd, V. s., & Hunt, p. f., & kandell , J. J., & Lucas, M. s. (2003). **Relationship Between Identity processing style and Academic success in undergraduate students.** *Journal of college student Development.*
- Erikson, E. H. (1968). **Identity: Youth and Crisis.** New York: W.W. Norton and Company Inc.
- Frank, J. H., & Shari, J.H. (2002). **Relationships among Perfectionism, Achievement Goals, Athletic Identity, and Athlete Burnout.** Conference, Tucson. U.S.A.
- Groves, M., & Biscomb, K., & Nevill, A., & Matheson, H. (2004). **Exercise dependence, self – esteem and identity reinforcement.** A comparison of three universities in the United Kingdom, Walsall, UK, University of Wolverhampton
- Lamont, A. , & Mills, S.A. (2006). **Athletic identity and its relationship to sport participation levels.** Australia, University of Southern Queensland.
- Mallett, C., & Kawabata, M., & Newcombe, P.r., & Otero, F., & Andres , J.S. (2007). **Sport motivation scale-6 (SMS-6):A revised six – factor sport motivation scale.** Australia, The University of Queensland, St. Lucia.
- Patterson, S., & Sochting, L., & Marcia, J. (1992). **The inner space and beyond: Women and identity.** In G.
- Shajie, R.(2009), **The Relationship between identity style and lesure trends in university students,** International Colloquium on Tourism and Leisure, Bangkok.
- Skoe, E., & Marcia, J. (1991). **A measure of care -based morality and its relation to ego identity.** Merrill palmer Quarterly, 73, 289 – 303.
- White, J. M., & Wampler, R.S., & Winn, K.I. (1998). **The identity style inventory: A revision with sixth-grade reading level (ISI-6G).** Journal of Adolescent Research, 13,2 233-245.